

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

B.K. Potjer (GroenLinks)

(d.d. 18 april 2017)

Nummer

3289

Onderwerp

Gifvrij drinkwater

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De afgelopen periode is steeds duidelijker geworden dat DuPont en haar rechtsopvolger Chemours gebruik maken en maakten van fluor-verbindingen (PFOA en GenX). Stoffen die de gezondheid van hun medewerkers in gevaar brachten, maar ook zijn geloosd en via het drinkwater de gezondheid van de inwoners van Zuid-Holland bedreigen.

GroenLinks waardeert het dat het College met een ambtshalve wijziging van de vergunning de lozing van GenX wil terugdringen en de Provinciale Staten actief informeert over de ontwikkelingen. Die acties van het College lijken vooralsnog geen effect te hebben op de lozingen, waardoor het drinkwater nog altijd niet gifvrij is.¹

Naar aanleiding van de brief van het College en de berichtgeving in de media heeft de fractie van GroenLinks de volgende vragen.

1. *Welke mogelijkheden ziet GS om lozingen van GenX en soortgelijke stoffen bij Chemours per direct te beëindigen?*

Antwoord

Op 21 april 2017 bent u door gedeputeerden Vermeulen en Janssen geïnformeerd over het definitieve besluit van Gedeputeerde Staten om de omgevingsvergunning Chemours aan te scherpen. Met de wijziging van de vergunning neemt de provincie als bevoegd gezag maatregelen om de vergunde emissies van de GenX stoffen naar water en lucht aanzienlijk te verlagen.

De gemeten concentraties GenX-stoffen in drinkwater liggen op dit moment ver onder de recent door het RIVM afgeleide richtwaarde. Het advies van Rijkswaterstaat dat de provincie heeft overgenomen in haar definitieve besluit van 21 april 2017 had als doel om voor de toekomst de drinkwaterbronnen te beschermen.

Met ons besluit van 21 april 2017 verlagen wij de vergunde indirecte lozing naar het water tot een niveau waarmee de drinkwaterbedrijven op basis van de nu afgegeven norm veilig water kunnen blijven onttrekken voor de openbare drinkwatervoorziening.

---

¹ <http://nos.nl/l/2168177>

Voor directe lozingen op rijkswater, zoals vanuit de rioolwaterzuiveringsinstallatie of bedrijven op de Beneden-Merwede, is Rijkswaterstaat bevoegd gezag. Het RIVM heeft in opdracht van het Rijk onderzocht of het mogelijk is een waterkwaliteitsnorm voor de GenX-stoffen vast te stellen. Het RIVM-rapport is 11 mei aangeboden aan de Tweede Kamer. Het RIVM concludeert dat het ontbreekt aan een bioconcentratiestudie in vissen om deze norm nu vast te stellen.

Op basis van het verdere onderzoek van het RIVM kan worden bepaald of nadere aanscherping nodig is om toekomstige risico's voor de drinkwaterkwaliteit te voorkomen.

Op dit moment ontbreken ons inziens voldoende inhoudelijke gronden voor de provincie Zuid-Holland om het bedrijf te verplichten tot verdere beperking of volledige uitfasering van de lozing. Het wordt daarom niet haalbaar geacht om een besluit met die strekking te nemen. Wel verplicht de provincie Chemours om te onderzoeken hoe de emissies naar de lucht en het water nog verder kunnen worden teruggedrongen.

Belanghebbenden hebben tot 3 juni 2017 de mogelijkheid van beroep tegen dit besluit. Na deze beroepstermijn treedt het besluit in werking tenzij beroep is ingesteld en tevens is verzocht om een voorlopige voorziening. In dat geval treedt het besluit niet eerder in werking dan nadat de voorzieningenrechter uitspraak op het verzoek om voorlopige voorziening heeft gedaan.

Inmiddels is bekend dat drinkwaterbedrijf Oasen in beroep gaat. Over de achtergronden bij dit beroep bent u door gedeputeerde Vermeulen in de Statencommissie Verkeer en Milieu op 10 mei jl. naar aanleiding van een vraag van Statenlid Groenendijk (PVV) mondeling geïnformeerd. De rechter zal het beroep van Oasen, en eventuele andere belanghebbenden die een beroep indienen, beoordelen. Zodra de beroepstermijn is verstreken, zullen wij u hierover informeren.

2. *Als Chemours blijft dwarsliggen is sluiting dan denkbaar? Zo ja op grond van welke criteria en regelgeving? Zo neen, waarom niet en welke mogelijkheden ziet u dan om dan toch gifvrij drinkwater te garanderen?*

Antwoord

Het college onderhandelt niet over veiligheid. Beslissingen worden genomen op basis van geldende wet en regelgeving. Gelet op het wettelijk kader heeft het college besloten de vergunning ambtshalve te wijzigen en op basis van zienswijzen is deze ambtshalve wijziging verder door ons aangescherpt.

Het verbieden van stoffen en derhalve het gebruik daarvan is een bevoegdheid van het Rijk en de Europese Unie. Zie verder het antwoord op vraag 1.

De vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) maakt zich zorgen over de lozing van chemische stoffen in het water²

3. *Deelt u de zorgen van de drinkwaterbedrijven dat de lozing van chemische stoffen in het water risico's voor de kwaliteit van de drinkwatervoorziening kunnen opleveren? Zo ja, hoe schat u deze risico's in? Zo neen, waarom niet?*

---

² <http://nos.nl/l/2168257>

Antwoord

In aanvulling op de beantwoording van vraag 1 het volgende:

Er gelden strenge wettelijke eisen waar drinkwater aan dient te voldoen. De minister van Infrastructuur en Milieu is het bevoegd gezag voor de Drinkwaterwet en namens de minister handhaaft de Inspectie Leefomgeving en Transport de wetgeving op het gebied van drinkwater.

Oasen bevestigt dat het drinkwater, zoals dat thans door Oasen bereid wordt, veilig en betrouwbaar is. De gemeten concentraties GenX-stoffen in drinkwater liggen ver onder de door het RIVM afgeleide richtwaarde.

Vewin stelt dat de rollen en bevoegdheden beter op elkaar afgestemd moeten worden en dat de adviezen van Rijkswaterstaat voortaan bindend zou moeten zijn.

4. *Zijn de drinkwaterbedrijven betrokken bij lozingsvergunningen? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Op 6 januari 2017 is het ontwerpbesluit met het voornemen voor de ambtshalve wijziging gepubliceerd en verzonden aan Oasen. Eenieder kan hierop een zienswijze indienen en onder meer Oasen heeft hiervan gebruik gemaakt.

Rijkswaterstaat is als adviseur betrokken geweest bij de recente ambtshalve wijziging van de omgevingsvergunning van Chemours waarmee de vergunde indirecte lozing van de GenX-stoffen aanzienlijk is beperkt. De provincie heeft de door Rijkswaterstaat berekende en geadviseerde maximale jaarvracht voor FRD903 van 2035 kg overgenomen in het definitieve besluit. Ook het waterschap Hollandse Delta en de Inspectie Leefomgeving en Transport hebben geadviseerd.

5. *Kunt u aangeven in het geval van de lozing in de Merwede door Chemours specifiek aangeven wie (rijk, provincie, waterschap) voor welk deel van de vergunningverlening verantwoordelijk is en hoe dit onderling met elkaar wordt afgestemd?*

Antwoord

De provincie is via de omgevingsvergunning bevoegd gezag voor lozingen op het riool, de zogenaamde indirecte lozingen. Rijkswaterstaat is bevoegd gezag voor directe lozingen op rijkswater zoals die vanuit de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) op de Merwede. De minister van Infrastructuur en Milieu is het bevoegd gezag voor de Drinkwaterwet en namens de minister handhaaft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) de wetgeving op het gebied van drinkwater.

Voor de indirecte lozing van Chemours is de provincie het bevoegde gezag. Door onze omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is bij het opstellen van de ambtshalve wijziging advies gevraagd aan de wettelijk adviseurs Waterschap Hollandse Delta (die is immers verantwoordelijk voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie waarop wordt geloosd) en ILT. Ook is advies gevraagd aan Rijkswaterstaat.

In ons besluit van 21 april 2017, dat op die datum met Provinciale Staten is gedeeld, zijn alle ingediende zienswijzen en adviezen inhoudelijk behandeld en is gemotiveerd aangegeven wat daarvan wel of niet is overgenomen.

6. *Hoe beoordeelt u deze oproep van Vewin?*

Antwoord

Oppervlaktewater wordt gebruikt voor de productie van drinkwater, en drinkwater is een primaire levensbehoefte en behoort van goede kwaliteit te zijn. De drinkwaterbedrijven hebben een belangrijke rol in het monitoren van deze kwaliteit. GS waardeert het dat Vewin zich uitspreekt indien de bescherming van de drinkwatervoorziening hierom vraagt. Het is een goede zaak dat overheden en drinkwaterbedrijven samenwerken om de kwaliteit van ons oppervlaktewater en drinkwater te beschermen. Dit volgt ook uit de wetgeving en Europese verplichtingen.

Veilig drinkwater heeft ook onze prioriteit. Met onze ambtshalve wijziging zoals beschreven in de beantwoording van vraag 1 zetten wij daarom in op een verlaging van de vergunde lozing tot een niveau waarmee op basis van de door Rijkswaterstaat afgegeven norm veilig drinkwater kan worden bereid dat ook op langere termijn blijft voldoen aan de huidige normen en richtwaarden.

Er wordt gesteld dat met de huidige vergunningen alleen de emissies die zijn opgenomen worden gereguleerd en niet genoemde stoffen ongelimiteerd mogen worden geloosd.

7. *Is dit een correcte weergave van de situatie? Zo ja, op grond van welke regelgeving is dit toegestaan? Zo neen, kunt u hier een nadere toelichting op het toezicht en de handhaving geven?*

Antwoord

Voor veel voorkomende activiteiten zijn de indirecte lozingen vanuit een inrichting in beginsel geregeld met de algemene regels uit het Activiteitenbesluit. Bedrijven zoals Chemours zijn vergunningplichtige Type C inrichtingen. Hiervoor geldt dat in aanvulling op de algemene regels uit het Activiteitenbesluit in de omgevingsvergunning verdergaande eisen gesteld kunnen worden aan de indirecte lozingen. In onze revisievergunning voor Chemours van 2013 en de ambtshalve wijziging van 2017 hebben wij dergelijke voorschriften opgenomen. Indirecte lozingen die niet zijn vergund in de omgevingsvergunning, noch naar hun aard onder de algemene regels van het Activiteitenbesluit vallen, zijn niet toegestaan.

Vewin stelt dat de kosten voor het zuiveren van drinkwater veel hoger zijn als er dit soort chemische stoffen in het water worden geloosd.

8. *Wie draait er op voor de extra investeringen in het zuiveren van het drinkwater? Worden deze kosten doorberekend in de prijs van drinkwater?*

Antwoord

Nederlands rivier- en oppervlakte water bevat een groot aantal organische microverontreinigingen. Daarom vraagt de bereiding van veilig drinkwater uit oppervlaktewater forse investeringen in zuivering.

Bedrijven betalen aan het waterschap via de zuiveringsheffing voor de hoeveelheid afvalwater die zij afvoeren en de vervuiling daarin. De hoogte van de heffing wordt

berekend per vervuilingseenheid (v.e.). Er is op dit moment geen wettelijke basis om bovenop de reguliere zuiveringsheffing extra kosten aan bedrijven door te berekenen.

Wij willen voorkomen dat bij de zuivering disproportioneel hoge investeringen nodig zijn om de lozingen van één bedrijf te neutraliseren. In een dergelijk geval verdient een gerichte aanpak bij de bron de voorkeur zodat de kosten daarvan ook door het bedrijf gedragen worden. Daarom hebben wij de vergunde lozing van de GenX-stoffen teruggebracht tot het door Rijkswaterstaat geadviseerde niveau.

9. *Is er een risico is dat bedrijven die minder in de belangstelling staan ook schadelijke stoffen lozen die in ons drinkwater terecht komen of slechts tegen hoge kosten daaruit kunnen worden gehouden? Zo ja, welke maatregelen wilt u nemen om dit soort praktijken vroegtijdig op te sporen? Zo nee, waar baseert u dit op?*

Antwoord

Zoals genoemd in de beantwoording van vraag 5 is de minister van Infrastructuur en Milieu het bevoegd gezag voor de Drinkwaterwet. De drinkwaterbedrijven monitoren continu de kwaliteit van het drinkwater om ook de kleinste microverontreinigingen in een vroegtijdig stadium te signaleren.

Voor het oppervlaktewater is de waterbeheerder (rijkswaterstaat of waterschap) verantwoordelijk. Zij monitoren de oppervlaktewaterkwaliteit en bewaken die.

De provincie is medeverantwoordelijk voor schoon water, schone waterbodems en een goede stand en kwaliteit van het grondwater. Schoon oppervlakte- en grondwater is wettelijk geregeld via de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die is verwerkt in Nederlandse wetgeving. De provincie heeft een taak in de bescherming van de grondwaterkwaliteit en de waterwinlocaties. Vanuit die verantwoordelijkheid en op basis van het [Besluit kwaliteitseisen monitoring water 2009](#) wordt regelmatig provinciebreed onderzoek gedaan naar de grondwaterkwaliteit. Wanneer uit die onderzoeken bijzonderheden komen, wordt daar actie op ondernomen.

Uit de berichtgeving komt naar voren dat bedrijven volgens hoogleraar Van Wezel niet verplicht zijn om metingen te verrichten.

10. *Zijn bedrijven verplicht zijn om zelf metingen te verrichten?*

Antwoord

In de door ons te verlenen omgevingsvergunningen kunnen wij meetverplichtingen voor indirecte lozingen opleggen, voor zover die al niet gelden vanuit de algemene regels van het Activiteitenbesluit. Dit hebben wij ook gedaan in de revisievergunning van Chemours uit 2013 en deze meetverplichting is in de op 21 april 2017 gepubliceerde ambtshalve wijziging verder aangescherpt.

11. *Zo nee, kan de provincie dat middels vergunningvoorschriften alsnog vragen? Zo ja, welke actie gaat u daarop ondernemen? Zo nee, bent u daartoe bereid om in overleg te treden met de staatssecretaris om een aanscherping van deze regels te bepleiten zodat bedrijven wel verplicht kunnen worden om metingen te doen?*

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 10

12. *Zo ja, gebeurt dat dan ook? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie de beantwoording van vraag 10

In de regio Dordrecht is al lange tijd onrust over de activiteiten van o.a. Chemours. Veel burgers hebben de indruk dat hun zorgen niet serieus genoeg worden genomen. Ook de recente berichtgeving zorgt voor de nodige vragen bij de mensen in de regio, maar ook bij mensen die drinkwater ontvangen uit dit gebied. In een eerder stadium is afgesproken dat er actief gecommuniceerd zou worden en via (doorgeleiding van) de provinciale website burgers informatie hierover kunnen vinden.

13. *Op welke wijze wordt er naar de burgers gecommuniceerd zodat zij het gevoel krijgen dat hun zorgen worden gehoord en wordt voorkomen dat er onnodige onrust ontstaat?*

Antwoord

Wij zijn ons er van bewust dat de onderzoeken niet alle vragen kunnen beantwoorden die er bij mensen leven. Samen met het Rijk en de betrokken gemeenten willen wij zoveel als mogelijk de nog resterende vragen wegnemen en zijn wij ook betrokken bij een op korte termijn te organiseren informatieavond voor omwonenden.

Vanuit de provinciale website (<https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/milieu/vergunningen-0/dupont-chemours/>) wordt doorverwezen naar de website van de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. OZHZ houdt op zijn website namens de provincie een dossier bij over Chemours/Dupont met daarop alle actuele en historische informatie. In aanvulling daarop is de omgevingsdienst altijd bereid om informatie te verstrekken en vragen te beantwoorden. Ook via de website van het RIVM is veel relevante en betrouwbare informatie te vinden.

Verder heeft dit onderwerp grote interesse van zowel lokale en landelijke media en deze worden door ons actief voorzien van relevante informatie zodat de burgers van Zuid-Holland ook via de media worden geïnformeerd.

Tot slot wordt intensief samengewerkt en informatie uitgewisseld met de betrokken gemeenten en de lokale Dienst Gezondheid en Jeugd omdat de ervaring leert dat burgers in eerste instantie in hun directe omgeving antwoord op hun vragen zoeken.

